

Charakteristika vyučovacího předmětu Svět práce

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět **SVĚT PRÁCE** se vyučuje jako samostatný předmět v 8. ročníku 8letého gymnázia. Vyučovací předmět Svět práce vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Člověk a svět práce vymezeného v RVP G.

Výuka předmětu Svět práce směřuje k:

- postupnému formování a rozvíjení pracovního a občanského profilu žáka
- orientaci ve významných aspektech hospodářského života
- rozvíjení zájmu o veřejné, pracovní a hospodářské záležitosti
- integraci poznatků, dovedností a zkušeností z výuky a osobního života žáků s informacemi z dalších zdrojů
- formování postojů k důležitým aspektům lidského života, pozitivní hodnotové orientace a žádoucích modelů chování
- formování vědomí odpovědnosti za vlastní život i blízkých

Časová dotace:

- 8. ročník
- 1 hodina týdně

Místo realizace:

- třída
- poloodborná učebna
- učebna PC
- veřejná místa mimo školu (v případě exkurzí)

Formy a metody realizace:

- vyučovací hodina – frontální vyučování, výklad, skupinová práce, diskuse, samostatná práce, soutěže, testy, referáty, PC, video, prezentace
- beseda

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel:

- ✚ vybírá vhodné problémové úlohy ke konkrétním tématům, k jejichž řešení bude žák volit účinné postupy, vyhledávat informace a vyhodnocovat jejich pravdivost a důležitost

- ✚ na vhodně zvolených ukázkách, obrázcích, tisku vede žáky k formulování vlastních závěrů, při kterém uplatňují teoretické znalosti, a k obhajobě vlastních stanovisek
- ✚ zadává žákům ke zpracování a řešení úkoly, které žáci řeší samostatně nebo ve skupinách s pomocí získaných informací a výsledky své práce prezentují, a získané informace propojují do širších celků, hledají mezi nimi souvislosti a vyvozují z nich závěry

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- ✚ vytváří problémové situace (využívá odborné texty, zákonné a podzákonné předpisy, novinové články, fotografie, video), které žák analyzuje a navrhuje různé způsoby jejich řešení
- ✚ připravuje úkoly, spolupracuje s jinými předměty na přípravě a realizaci společných projektů, při jejichž řešení bude žák využívat poznatků jiných vědních oborů
- ✚ zadává problémové otázky a úkoly, které žáci samostatně řeší a docházejí k vlastním závěrům a řešením
- ✚ vhodnými úlohami nutí žáky využívat získané poznatky a dovednosti k vyhledávání informací vhodných pro řešení problémů
- ✚ zadává různé problémové úlohy, u kterých žáci hledají různé možnosti řešení
- ✚ vhodnými úkoly a otázkami nutí žáky kriticky myslet, využívat logického myšlení
- ✚ řešením úkolů a problémových situací vede žáky dojít k samostatným závěrům, které dokáží prezentovat a obhajovat

Kompetence komunikativní

Učitel:

- ✚ navozuje problémové situace, při nichž žák ve spolupráci s ostatními vyhledává potřebné informace, třídí je a zpracovává
- ✚ vhodnými příklady a úkoly učí žáky klást jasné a srozumitelné dotazy, uvádět argumenty a opačná stanoviska, vyjednávat při řešení problémových a konfliktních situací
- ✚ připravuje úkoly, při jejich řešení a zpracování žák využívá moderní komunikační techniku
- ✚ rozvíjí komunikativní dovednosti řízenou diskusí k učivu, které má souvislosti s aktuálními problémy a děním
- ✚ vhodnými učebními aktivitami vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování, diskusi o zadaných problémech, při které formulují a vyjadřují své myšlenky, názory a postoje srozumitelně a v logických souvislostech
- ✚ zadává žákům vhodné úkoly, při kterých je nutí využívat moderní informační a komunikační prostředky

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- ✚ prostřednictvím společných prezentací, rozborů a hodnocení prací žáků vede žáky k sebehodnocení ústního, písemného projevu a dalších aktivit
- ✚ vytváří situace a úkoly, které využívají a obohacují individuální potenciál žáka, nutí ke spolupráci při řešení problémů a úkolů ve skupině, přispívají k diskusi ve skupině

Kompetence občanská

Učitel:

- + důslednou a systematickou kontrolou zadaných prací a úkolů navozuje situace k získání vědomí odpovědnosti za včasné plnění zadaných úkolů a odpovědnosti a vlastní práci
- + pomocí textů s příslušnou tematikou vede žáky k uvědomění si hodnoty lidského života, směřuje žáky ke kultivování dovednosti hájit svá práva
- + připravuje pro žáky úkoly, na kterých se učí poznávat legislativu a obecné morální zákony a dodržovat je, sledovat aktuální politické dění v ČR a ve světě a dokáží k němu zaujímat vlastní postoje

Kompetence pracovní

Učitel:

- + na konkrétních situacích učí žáky dodržovat pravidla práce a chování
- + zadáváním vhodných úkolů vytváří situace, ve kterých žáky vede k využívání osvojených pracovních postupů
- + na konkrétních situacích učí žáky hodnotit výsledky práce druhých, a využívat získaných dovedností v běžné praxi

Svět práce

Očekávané výstupy	Výstupy na úrovni LSG	Učivo RVP G	Mezipředmětové vazby	Metody a formy práce; Průřezová témata
Trh práce a profesní volba				
Žák:	Žák:			
<i>posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře</i>	<i>- orientuje se v nabídce vzdělávání a dalšího zvyšování profesní kvalifikace</i>	Vzdělávací soustava	Angličtina, němčina – vzdělávání ve vybraných evropských zemích	
<i>posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním</i>	<i>- objasní poptávku po konkrétních profesích v regionálních, českých i evropských souvislostech - posoudí možnosti dalšího vzdělávání v souvislosti s aktuální profesní poptávkou</i>	Mezinárodní trh práce	Geografie – mezinárodní trh	
<i>vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi</i>	<i>- vytvoří potřebnou dokumentaci potřebnou k přijímacímu řízení k dalšímu studiu nebo přijetí do pracovního poměru</i>	Přihlášky na VŠ, VOŠ Životopis Motivační dopis	Angličtina, němčina – curriculum vitae	Projekt: životopis, motivační dopis
<i>vhodně prezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu</i>	<i>- předvede příklad přijímacího pohovoru a pracovního jednání</i>	Společenské chování v práci	Etická výchova – společenské chování	
<i>reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své</i>	<i>- ilustruje význam práce pro člověka - rozumně plánuje svoje pracovní a mimopracovní</i>	Osobní management	Etická výchova – plánování osobní práce, time management	

osobní vztahy	<i>aktivity</i>			
<i>kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace</i>	<i>- kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace</i>	Osobní management		

[...]

Národní hospodářství a úloha státu v ekonomice				
<i>objasní základní principy fungování systému příjmů a výdajů státu</i>	<i>- na příkladech objasní, jak občan přispívá do státního rozpočtu, a co z něho získává, rozliší příjmové a výdajové položky státního rozpočtu</i>	Fiskální politika: státní rozpočet, daňová soustava	Výchova k občanství – stát	
<i>rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje</i>	<i>- na příkladech uvádí jednotlivé typy daní - rozlišuje, která daňová povinnost se na něj vztahuje</i>	Daně a daňová soustava: druhy, zdaňovací povinnosti		
<i>uvede, jakým způsobem podá daňové přiznání především k dani z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění</i>	<i>- rozliší způsob úhrady přímých a nepřímých daní - provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění</i>	Daně a daňová soustava: způsoby úhrady, výpočty		

na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inlace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů	- na konkrétních příkladech posoudí vývoj makroekonomických ukazatelů a jejich vliv na životní úroveň občanů - na konkrétních příkladech určí, koho zvyhodňuje a znevýhodňuje inflace a proč	Národní hospodářství: makroekonomické ukazatele hospodářské úrovně, inflace	Geografie – národní a světové hospodářství	
uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok	- na příkladu konkrétní situace posoudí, které sociální dávky může využít a kde získá bližší informace o jejich poskytování	Systém sociálních dávek	Matematika – výpočty sociálních dávek	
objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií	- definuje funkci podpory v nezaměstnanosti - uvede na příkladu, kde získá informace o možnostech a podmínkách zaměstnání, pomoci v nezaměstnanosti	Pomoc v nezaměstnanosti: podpora, služby (informační, poradenské a zprostředkovatelské)		
Finance				
objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank	- charakterizuje a rozlišuje jednotlivé formy peněz na konkrétních příkladech vysvětlí vztah peníze a banky - na příkladech odliší funkci centrální banky a obchodních bank	Peníze Banky a bankovní soustava	Dějepis – historie peněz a bankovníctví	
uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů	- na konkrétních příkladech rozliší různé druhy cenných papírů a zhodnotí rizika jejich nákupu a prodeje	Cenné papíry	Dějepis – cenné papíry dříve a dnes; „Černý pátek na NY burze 1929“	
využívá moderní formy bankovních služeb včetně moderních informačních	- porovná výhody a nevýhody služeb poskytovaných jednotlivými obchodními	Bankovní produkty		

a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku	bankami - orientuje se v jednotlivých formách placení a v příslušných platebních dokladech			
navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti	- navrhne a posoudí možnosti financování svých potřeb - navrhne a posoudí řešení situace nedostatku finančních prostředků - na konkrétních příkladech rozliší různé formy uložení a investování peněz a posoudí jejich výnosnost a riziko	Osobní investice – spoření, úvěry, splátky, leasing		

Komentář

Ukázka představuje zpracování učebních osnov vyučovacího předmětu Svět práce na vyšším stupni osmiletého gymnázia. Jde o ukázkou promyšleného a funkčního zpracování učebních osnov vyučovacího předmětu. Zpracování učebních osnov je přehledné, srozumitelné a odpovídá struktuře ŠVP vymezené v RVP G. Zajímavostí učebních osnov je především sama skutečnost, že jde o samostatný vyučovací předmět vytvořený ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Člověk a svět práce. Charakteristika vyučovacího předmětu uvádí všechny podstatné informace důležité pro realizaci vyučovacího předmětu a obsahuje všechny požadované údaje.

V části věnované obsahovému, časovému a organizačnímu vymezení vyučovacího předmětu je uvedeno, ze kterého vzdělávacího oboru RVP G vzdělávací obsah vyučovacího předmětu vychází, jakou má časovou dotaci a kde a jakým způsobem probíhá výuka. Cennou doplňující informací je vymezení cílového zaměření vyučovacího předmětu.

V části věnované uplatňovaným výchovným a vzdělávacím strategiím jsou popsány společné postupy učitelů, které v daném předmětu povedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí u žáků. Výchovné a vzdělávací strategie jsou zpracovány ke každé klíčové kompetenci a jsou uvozeny slovem „učitel“. Zvláštností této části charakteristiky je zařazení pracovní kompetence, která je vymezená v RVP ZV. Jelikož jde o osmileté gymnázium, škola si vymežila výchovné a vzdělávací strategie pro pracovní kompetenci i v některých vyučovacích předmětech vyššího stupně gymnázia, protože to považovala za účelné vzhledem k vymezeným prioritám školy a potřebám žáků.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je rozpracován formou tabulky, v níž se uvádějí všechny požadované i doplňující údaje. Při rozpracování vzdělávacího obsahu škola vychází z očekávaných výstupů vymezených v RVP G.

Očekávané výstupy jsou dále rozpracovány na úroveň dílčích výstupů. Ty jsou formulovány tak, aby byly hodnotitelné, aby se na jejich základě mohla stanovit přiměřená kritéria hodnocení vzdělávacích výsledků žáka v daném vyučovacím předmětu, a aby se v návaznosti na tato kritéria daly vytvořit vhodné evaluační nástroje. K rozpracovaným výstupům je vždy přiřazeno učivo, jehož prostřednictvím budou žáci požadovaných výstupů dosahovat.

Součástí tabulky jsou sloupce nazvané Mezipředmětové vazby a Metody a formy práce; průřezová témata. V nich škola uvádí další poznámky a informace, které mohou vyučujícím pomoci při přípravě a realizaci výuky.

Vzdělávací obsah vyučovacích předmětů je zpracován s důrazem na praktickou využitelnost poznatků v každodenním životě žáků. Tematické okruhy na sebe vhodně navazují a vytvářejí logický systém, do kterého snadno zapadají další poznatky a informace: předchozí poznatky připravují půdu pro prezentaci nových poznatků a jejich začlenění do již existujících poznatkových struktur. Za povšimnutí stojí funkční návaznost vzdělávacího obsahu vymezených tematických okruhů na vzdělávací obsah ostatních vyučovacích předmětů v nižších ročnících osmiletého gymnázia (případně i propojení na vzdělávací obsah jiných předmětů 8. ročníku). Promyšlení vzájemných vazeb a funkčního propojení vzdělávacího obsahu různých vyučovacích předmětů je užitečné, protože umožňuje vhodně sesadit a načasovat vzdělávací obsahy podobného charakteru a podávat je žákům v širších souvislostech. Další výhodou je to, že lze u žáků s předstihem procvičit některé dovednosti v rámci různých vyučovacích předmětů (např. sestavení životopisu v českém a cizím jazyce, plánování aktivit v etické výchově, výpočty sociálních dávek v matematice aj.), případně navázat na dříve osvojené poznatky a dále je prohlubovat.